

УДК 657.1

Лищенко О.Г.¹, Куріпка Т.Є.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУМ-614 ЗНТУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Основним завданням виробничих підприємств є підвищення ефективності та раціональне використання матеріально-технічної бази підприємства. Головною складовою матеріально-технічної бази є основні засоби. Основні засоби відображають забезпеченість підприємства та можливість його функціонування. Нечіткість нормативно-правового регулювання та розбіжності у податковому та бухгалтерському обліку визначення та визнання основних засобів робить цю тему дуже актуальною на сьогоднішній день.

Великий внесок у розроблення теоретичних основ і методологічних підходів до розв'язання проблеми обліку й контролю основних засобів та їх використання внесли Ф.Ф. Бутинець, Н.Г. Виговська, А. Г. Загородній, З. В. Задорожний, Я.Д. Крупка, М.Ф. Огійчук, Г.М., В.С. Сопко, Л.К. Сук, Н. О. Ткач, Б.Ф.Усач та інші вітчизняні і зарубіжні провідні вчені і економісти. Питання обліку основних засобів залишається відкритим через відсутність

форми віднесення матеріальних активів до основних засобів законодавчими актами та іншими нормативними документами.

Основні засоби—це сукупність матеріально-майнових цінностей, що діють протягом тривалого часу, зберігають натуральну форму та амортизуються пропорційно переносючи свою вартість на собівартість власної продукції, за умови використання матеріального активу як сировинної бази для подальшого використання або засобу безпосередньо використаного для вироблення цього продукту.

На думку зарубіжних вчених основні засоби—це засоби, що мають значний термін експлуатації, використовуються підприємством і в основному придбані не з метою їх наступного перепродажу [4]. У податковому обліку під терміном «основні засоби» розуміють матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр, що призначаються платником податків для використання у власній господарській діяльності, вартість яких перевищує 6000 грн. та поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію перевищує один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік). Таке визначення дає п.п. 14.1.138 ПКУ. З 2015 р. вступили у силу зміни щодо обліку основних засобів у ПКУ, було підвищено вартісний критерій основних засобів. Для підприємства це означає, що матеріальні активи які мають первісну вартість менше 6000 грн, що призначаються для господарського використання платника податку, у податковому обліку за основні засоби не вважаються, а переводяться до МНМА. При цьому передбачається використання та нарахування амортизації ОЗ не менше одного року (або одного операційного циклу, якщо він більше за рік) з дати введення в експлуатацію. Матеріальні активи, які були введені в експлуатацію до 01.09.2015 можуть бути віднесені до ОЗ за умови що вони відповідали критеріям ПКУ [2]. Облік основних засобів регламентується ПсБО 7 «Основні засоби», визначає матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1]. Або МСБО 16 «Основні засоби», метою цього Стандарту є визначення облікового підходу до основних засобів. Основні питання обліку основних засобів—це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними [3].

Для підприємств є досить зручним використання методології обліку основних засобів за їх первісною вартістю на момент придбання. Але існує низка суттєвих проблем, однією з яких є унеможливлення впливу інфляції та інших ринкових змін на ціну.

Отже можна зробити висновок, що різні нормативно-законодавчі акти дають неподібні тракати та обґрунтування терміну основні засоби, що дає можливість підприємству маневрувати у віднесенні матеріальних активів до групи основних засобів в обліку. В залежності від форми обліку підприємства, основні засоби регулюються та підпорядковуються міжнародним або державним стандартам обліку. Підприємство як об'єкт обліку має можливість самостійно обирати форму документальної реєстрації основних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" №92 від 27.04.2000 р. [Електронний ресурс].—Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
2. Закон України № 655 розділ I п.1 пп.2 пп. 14.1.138. [Електронний ресурс].—Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-19>
3. МСБО 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс].—Режим доступу: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS-16_ukr_2018.pdf
4. Bateman T., Snell S. Management.—13 d.—Chicago, London: Irwin, 1996.—605 p